

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šif. rač. 11.197. Telefon 3112

Reforma učiteljskega studija v Češkoslovaški

Kakor so nam že razni dnevniki naznačili, se vrše v bratski Češkoslovaški velike reforme na polju šolstva. Prosvetni minister dr. Dérer je izdal tri važne šolske zakone in sicer:

1. Reforma učiteljskega študija.
2. Zakon o urejevanju in vzdrževanju narodnih šol in
3. Zakon, ki upravlja upravo narodnih šol.

Danes hočem v kratkih potezih in v glavnih členih naznačiti, kako bodo tamkaj vzgajali mladino, ki hoče postati učitelj oz. učiteljica.

Učitelji in učiteljice se izobražujejo na državnih pedagoških akademijah.

Pedagoške akademije se ustanove predvsem v krajih, kjer so visoke šole, po potrebi pa tudi v drugih krajih.

Pedagoške akademije pripadajo naravnost ministrstvu prosvete, ki bo izdalo zanje organizacijski statut in študijski in izpraševalni red. Ministrstvo prosvete določa za posamezne pedagoške akademije učni jezik in maksimalno število slušateljev.

V pedagoško akademijo morejo biti sprejeti le slušatelji, ki se izkažejo, da bodo izpolnili do konca koledarskega leta 18. leto starosti, imajo zrelostno izpričevalo iz gimnazije ali realke; predložijo navrstveno izpričevalo, dalje izkaz, da so češkoslovaški državljani in da so telesno in duševno sposobni za učiteljski poklic.

Študij na pedagoški akademiji traja dva semestra in je brezplačen. Vlada more s posebno naredbo podaljšati študijsko dobo celo na štiri semestre.

Za praktične vaje slušateljev se bodo uredili pri pedagoških akademijah vadniški razredi. Za praktične vaje slušateljev se pa lahko uporabljajo tudi druge osnovne šole, ki jih določijo prosvetni minister.

Po absolviranju pedagoške akademije se vrši sklepni izpit pred izpraševalno komisijo pri pedagoški akademiji, ki jo imenuje prosvetni minister. Izpričevalo o tem izpitu, ki mora biti položen z dobrim uspehom, je pogoj za čakajočega učitelja na osnovnih šolah.

Za strokovno izobrazbo učiteljstva za meščanske šole in za imbecilno deco se uredijo po potrebi na pedagoški akademiji posebni oddelki. Tudi za izobrazbo učiteljice domačih ved (ročna dela, gospodinjstvo, kuhanje itd.) in za vzgojiteljice pri otroških vrtcih se more po potrebi ustanoviti pri pedagoški akademiji posebni oddelek. Za nadaljnjo izobrazbo učiteljstva narodnih šol se uredijo pri pedagoški akademiji posebni tečaji.

Pogoj za definitivno namestitve učitelja na osnovni šoli je izpričevalo o položenem usposobljenostnem izpitu za osnovne šole. Ti

izpiti se polagajo po uspešnem, vsaj 20-mesečnem delovanju na javnih osnovnih šolah, ali na zasebnih šolah, ki imajo pravico javnosti. Pogoj za definitivno namestitve učitelja na meščanski šoli je usposobljenostno izpričevalo za te šole. Ta izpit pa more polagati samo oni, ki je položil izpit učne usposobljenosti za osnovne šole in je uspešno deloval vsaj 30 mesecev na javnih osnovnih ali drugih šolah. Predpise za te izpite in o komisijah bo izdalo ministrstvo prosvete v posebnih določbah.

Pri pedagoških akademijah se uredi potrebno število profesorjev, lektorjev, strokovnih učiteljev in asistentov ter honorarnih docentov.

Profesorji pedagoške akademije zastopajo vse glavne študijske stroke. Profesor na pedagoški akademiji more postati samo visokošolsko naobraženi, znanstveno in literarno delavni pedagoški strokovnjak, ki se je izkazal, da mu je narodno šolstvo prav dobro znano. Pri reflektantih se upošteva tudi habilitarnost na visokih šolah. Lektorji so učitelji pomožnih ved. Za vadniške učitelje se pozovejo učitelji narodnih šol, ki se v praksi izvrstno odlikujejo. Asistenti so znanstvene in administrativne pomožne sile profesorjev.

Pedagoško akademijo upravlja direktor. Direktor je profesor pedagoške akademije, ki ga minister prosvete po zaslišanju učiteljskega zbora postavi na to mesto za dobo treh let. Ponovno imenovanje ni izključeno. Direktorju pripada službena doklada, ki se ne šteje v pokojnino in znaša letno 9000 Kč. Podrobnosti o direktorjevih dolžnostih in pravicah bo predvideval organizacijski statut pedagoških akademij.

O službenih in plačilnih razmerah profesorjev in lektorjev veljajo predpisi o državnih profesorjih na srednjih šolah. — Za vadniške učitelje veljajo službeni predpisi, kakor za učitelje osnovnih šol. Pripada jim pa doklada v znesku 3600 Kč letno, po desetletnem delovanju na vadnici pa 6000 Kč, ki se zaračuna v pokojnino.

Od začetka šolskega leta 1933/34. se ukinejo vsi prvi letniki na javnih in zasebnih učiteljskih šolah. Do začetka šolskega leta 1937/38. bodo vse učiteljske šole z vadnicami vred ukinjene. Vendar pa ima prosvetni minister pravico, da podaljša ta termin za posamezne zavode na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji najdalje za tri leta.

Vse dosedanje določbe o učiteljskih šolah se ukinejo z dnem, ko prenehajo delovati te šole.

Zakon o izpremembi učiteljskega študija zadobi veljavo s 1. julijem 1933., vendar se morejo že pred tem terminom izvrševati potrebne predhodne in pripravne določbe.

V. Kus.

Z malim začnimo

Tov. Horvat Rudolf nas je na tem mestu že večkrat resno opomnil na odprto alkoholno vprašanje ter nas pozval na sodelovanje. Po njegovem zadnjem pozivu sodeč, do sedaj ni imel velikega uspeha.

Prav za prav je to zelo žalostno vprašanje, ki mora resno zanimati vzgojiteljski stan. Ali naš morda prav nič ne briga alkoholno vprašanje, ali nas morda nič ne dirnejo časopisne vesti o vedno pogostejših surovostih in zločinih, povzročeni zaradi alkohola? Tega skoro ne verjamem. — Morda pa moramo drugače vprašati. Ali se zato nočemo posvetiti reševanju alkoholnega vprašanja, ker bi morali s delom priti na nas samih? Kot vzgojitelj se pač ravnamo po tolikokrat že tudi od nas samih obsojenem geslu »Ne glejte nas, temveč poslušajte nas«.

Kaj si naj drugače mislimo, da je vzrok pojavi, da je ravno med učitelstvom tako malo organizirano delo proti alkoholizmu? Ravno mi smo najbolj poklicani za borbo proti temu najhujšemu strupu. Kajti, da je alkohol res najhujši, da je celo hujši od kokaina, opija i. dr. strupov, je prišlo zaradi tega, ker je od vseh oblasti dovoljen in toleriran, ker je njegovo zauživanje oblastveno dovoljeno in tvori dostikrat največji del dohodkov občin. In ravno zaradi tega je borba proti alkoholu tako težavna, tako brezuspešna. Povsod najdeš gluha ušesa, nikjer ne najdeš umevanja.

Pred kratkim sem nekje čital, da nikdar ne bi prišlo do vojne, če bi morali tisti, ki vojno povzročijo, ki jo hočejo, če bi morali torej tisti poedinci tudi sami v strelne jarke. Nekaj podobnega velja o alkoholu. Kako ne-

primerno lažja in uspešnejša bi bila borba proti alkoholizmu, če bi tisti, ki odločajo o tem vprašanju, spoznali vse gorje, ki ga povzroča alkohol. Tovariši, tudi za naš stan veljajo te besede! Tudi med nami bi bilo mnogo več aktivnosti v protialkoholni vojni, če bi ne bili pri tem sami prizadeti. Mnogo več iskrenosti bi bilo med nami, mnogo več idealizma in mnogo več moralne vedrine.

Ne smemo tako naprej in zato je že skrajni čas, da se odzovemo tov. Horvatu in mu pomagamo pri njegovem titanskem delu. Seveda — naenkrat kar na široko začeti, to ne bo šlo. Treba je ravno pri tem delu začeti prav z majhnim. V taki borbi ne bomo nampram masi dosegli prav ničesar, treba je zagrabiti poedince. Treba je delati od osebe do osebe, vztrajno, neprenehoma. Tako edino bomo mogli napredovati. Osnuje naj se majhna celica, majhna družba, majhen klub navdušenih borcev kot centrala. Ta naj dela od osebe do osebe pri posameznih v sreskih učiteljskih društvih. Gotovo je v vsakem društvu par uvidevnih tovarišev(ice), ki bi hoteli v svojem okolišju načeti borbo. Tako bo kmalu po vsej naši domovini raztresenih vse polno majhnih aktivnih edinic, ki bodo vrtale in vrtale na indolentnem telesu mase našega stanu. In uspeh gotovo ne bo izostal. Tako — bo rekel — je edino še mogoče začeti. Vse drugo je že bilo poizkušano in zopet vrženo v koš, ker ni bilo uspeha.

Tov. Horvat — če so zato — skličij sestanek tistih, ki hočejo začeti težko borbo. In če pridejo le trije, štirje na ta sestanek, lahko začnemo. Ostalo bo prišlo samo od sebe.

M. Zor.

Potujmo!

Bližamo se počitnicam, da se v njih odahnejo od napora in si pridobimo novih sil za nadaljnje naše delo. Marsikdo zajezdi kolo in hajdi po domovini spoznavat narod, šege in narečja, drugi odjadra zopet na sinji naš Jadran, da se naužije sonca in lepote naše Adrije. Zopet tretjega potegnejo k sebi naše planine, kjer si v Zlatorogovem kraljestvu išče oddiha. Pa taborenje in kopanje imata danes tudi iz naših vrst vedno več privrženec. Mnogi pa presede te dneve počitka na številnih tečajih, kjer najdejo zopet novih pobud za delo v šoli in izven nje za narod. Vsi se znova učimo!

Vse skuša izrabiti do poslednjega dneva dobro počitnice, seveda v sedanjih časih z manjšimi ugodnostmi, ko včasih. In vse to je le priprava za novo šolsko leto. Iz pridobljenihkušenj v počitnicah črpamo potem pri pouku za nova ustvarjanja, utiramo nova pota za izboljšanje šolske in narodove vzgoje.

Zlasti mnogo pa si pridobi človek na raznih potovanjih, ko spoznava na mestu razne znamenitosti kraja in posebnosti ljudstva, kar potem prav s pridom uporablja pri pouku, in to v vseh smereh. Pa ne samo, da isto uporablja, tudi svoje obzorje si razširi, ter zna potem preценiti bogastvo svoje domovine, svojega ožjega kraja — svojega ožjega šolskega delokroga.

»Učitelj mora poznati svojo domovino!« — Ta citat se vedno in vedno poudarja. Da, res je vse to in tudi ne zavračamo tega in tudi ni potreba dokazovanja. A drugo je vprašanje — kako, s čim — naj se to doseže.

Tudi na to je navidez lahek odgovor: s kolesom in vsemi prevoznimi sredstvi, predvsem z železnico.

Da — lahko to reči — a vprašanje postavljeno danes: ali imaš denarna sredstva? — je gotovo pri 99% odgovor — negativen.

Pa vendar imamo še možnost, da se i to prebrodi — da se troški znižajo vsaj za vožnjo z državnimi železnicami in parniki. Kako?

Že lansko leto je bilo sproženo vprašanje brezplačnega potovanja učiteljstva in njih družin v počitnicah na skupščini po predlogu sres. učit. društva Novo mesto, toda žal — je isto doletela usoda, kot že predlansko leto.

Čas je, da se zganemo letos in poprimimo se tega vprašanja vsi in zopet na letošnji ban. drž. skupščini ponovno opozorimo na potrebo vsaj ene brezplačne vožnje za učiteljstvo po vsi državi! Če dobe enako vožnjo druge korporacije, kar se posebno dogaja v zadnjem času, potem to lahko pričakujemo tudi učitelji, ki vendar moramo poznati svojo domovino, a jo ne moremo, ker nam ne dopuščajo materialna sredstva.

Tovariši, tovarišice! Dvignite svoj glas, samo na nas samih je, da si pridobimo kot trajno to ugodnost za počitnice. Prav in umestno bi bilo, da o tem predlogu izpogovore tudi drugi tovariši in tovarišice! Mogoče bi se dalo doseči zaenkrat to ugodnost le za lastno in sosednjo banovino, ali vsaj z ¼ popustom za posameznika? Razmišljajte! Marjan Tratar.

Splošne vesti

— Z nadzorovanjem osnovnih šol so poverjeni od ministrstva prosvete za kranjski srez g. Josip Lapajne, šol. upravitelj v Čerklah pri Kranju, za srez Crnomelj-Metlika g. Fran Venturini, učitelj pri prosv. odd. banške uprave v Ljubljani, za srez Maribor-desni breg g. Pavel Flere, referent ministrstva prosvete v Beogradu.

— Potujoča kmetijska razstava in šola je dospela v Ljubljano. Dne 1. junija t. l. bo ob 5. uri na glavnem kolodvoru v Ljubljani slovesna otvoritev. Dne 1. in 2. junija ostane razstava v Ljubljani, v katero ima vsakdo dostop. Dne 3. junija bo v Škofji Loki; 4. junija v Kranju; 5. junija v Trzinu; 6. junija v Lescahu; 7. junija na Jesenicah; 8. junija v Kranjski gori; 9. junija v Bistrici-Boh. jezero; 10. junija na Vrhniki. Učitelstvu pripravljamo, da animira občane za poset in pripelje korporativno šolsko deco na razstavo. Nadaljnji vozni red kmetijske potujoče razstave pričemo prihodnjic.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice na dr. Krekovi mešč.-gosp. šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani se prične 3. julija t. l. in traja do 28. julija 1933.

— Ekскурzija jugoslovenskega učiteljstva na Čehoslovaškem. Jugoslovensko-Čehoslovaška liga v Zagrebu je organizirala ekскурzijo jugoslovenskega učiteljstva na Čehoslovaško. Namen ekскурzije je bil spoznavanje šolskih razmer v bratski državi. V dneh od 14. do 29. maja so si ogledali ekscurzisti predvsem šole in tudi razne druge kulturne ustanove. Da so lahko proučili češko in slovaško šolstvo gre v prvi vrsti zahvala tamkajšnjemu učitelstvu, ki je s hvalevredno požrtvovalnostjo v vsakem pogledu ustreglo našim tovarišem in tovarišicam. Jugoslovenski učitelji, ki so obiskali Bratislavo, Zlin, Brno, Pardubice, Prago, Plzenj in Češke Budjevice, so bili povsod nad vse prisrčno sprejeti in so tudi povsod, kjer so se ustavili, temeljito proučili tamkajšnje šolske razmere.

— Zagrebški učiteljski pevski zbor »Ivan Filipović« je priredil pevsko turnejo po južnih krajih naše države. Koncerte je imel zbor v Nišu, Leskovcu, Vrnjačkoj banji, Skoplju, Velesu, Prištini, Kosovski Mitrovici. Povsod, kamor je zbor prišel, je bil najprisernejše sprejet. Pozdravili so pevski zbor učitelji in občinstvo. Turneja učiteljskega pevskega zbora se je vršila popolnoma po programu in so se učitelji pevci domov gredle poklonili manom velikega kralja Osvoboditelja na Topoli. — Na lepem uspehu, ki so ga s to turnejo dosegli, moramo svojim zagrebškim tovarišem iskreno čestitati.

— Esperantski tečaj v počitnicah. Ker so me nekateri tovariši(ice) naprosili, da bi imel v velikih počitnicah esperantski tečaj v Ljubljani, sem vložil tozadevno prošnjo na kraljevo banko upravo. Prošnja bo skoraj gotovo ugodno rešena, zato vljudno prosim, da se oni, ki se že žele proučiti temu jeziku, prijavijo na naslov: Golobič Peter, šol. uprav. na Primskovem pri Litiji. Tečaj bo trajal en mesec po 4 ure na dan. Na koncu tečaja dobi vsak izpričevalo. Vpisnina 10 Din, učnina 50 Din, plačljivo v začetku tečaja. Prijave sprejemam do 25. junija t. l. Kraj in čas bo

pravočasno objavljen v »Učit. tovarišu«, eventualno tudi v dnevnih časopisih.

Golobič Peter.

— Vodstvo mladinskega pevskega zbora »Trboveljski slavček« smatra za svojo največjo dolžnost, da izreče iskreno zahvalo strok. učitelju tovarišu Dragu Supančiču, ki je posvetil vse svoje moči naši turneji po Čehoslovaški in Dunaju. Pri tem je pokazal vso požrtvovalnost pravega tovariša, ki se ni plašil ne truda ne stroškov, da je s svojimi priznanimi organizacijskimi zmožnostmi pripomogel do tako krasnega vsestranskega uspeha. Deca, kakor tudi spremljevalci in zborovodja ga bodo ohranili v najlepšem spominu in mu ostali trajno hvaležni.

— Poučni izlet učiteljstva iz Bačke. Učiteljstvo iz kulскеga sreza je priredilo poučni izlet v Mrkonjičevu krajino. 50 učiteljev in učiteljic si je ogledalo Banjo Luko in Bihac, kjer so priredili tudi koncert. Bili so povsod prisrčno pozdravljeni. Domov grede so si ogledali tudi Plitvička jezera. Izlet je trajal od 23. do 26. maja.

OBČNI ZBOR PROFESORSKEGA DRUŠTVA.

Dne 27. maja t. l. so zborovali profesorji organizirani v ljubljanski sekciji »Jugoslovenskega profesorskega združenja«. Na občnem zboru je zastopal prosvetnega ministra in bana načelnik prosvetnega oddelka g. Jos. Mazi, glavno upravo pa prof. g. Stergar iz Zagreba. Navzočih je bilo do 250 članov.

Občni zbor je vodil izvoljeni predsednik prof. dr. K. Pečovnik.

Po uvodnem referatu g. prof. Marinka »o nacionalni vzgoji mladine«, je bila odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in pozdravna brzojavka ministru prosvete.

Iz poročil predsednika in tajnika sekcije je razvidno živahno delovanje. Napravljene so bile zlasti mnoge intervencije v Beogradu v prilog članov.

V sekciji je včlanjenih 316 članov, prirastek znaša 185 novih članov.

Med drugim so bili stavljeni razni predlogi in nasveti glede novega srednješolskega zakona. Izneseni so bili tudi predlogi za znižanje, oziroma ukinitve šolnine.

Namesto izpadlih odbornikov gg. dr. Dolarja (podpredsednika), Lapajneja, Vrhovnika in dr. Pečovnika so bili izvoljeni za podpredsednika g. dr. Črmelj; za odbornike pa gg. prof. dr. K. Pečovnik, F. Pesic in dr. F. Novak. Za namestnike v upravni odbor so izvoljeni: gg. prof. Aplene, Jurković, Petkovič in Rupnik. V nadzorni odbor pa: gg. prof. Lovše, dr. Savnik in Mašera; za namestnike pa gg. prof. dr. Turk in Gnezda.

Na občnem zboru je bila sprejeta naslednja

Resolucija.

1. Srednja šola mora imeti namen vzgajati mladino v jugoslovenskem državnem duhu, t. j. v duhu državnega in narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. To načelo naj se sprejme v novelo k zakonu o srednjih šolah.

2. JPD sekcija Ljubljana naj skliče izredni občni zbor, ki bo sklepal o tem, kako naj se to načelo v našem šolstvu v praksi dosledno izvede.

3. Kot priprava za izredni občni zbor naj sekcijski odbor najkasneje do 15. septembra povabi vse svoje pododbore, da vsa vprašanja narodne vzgoje v zgoraj označenem smislu obravnavajo na sejah svojega pododborja in pošljejo svoje predloge in nasvete sekcij-skemu odboru najkasneje do srede oktobra.

4. Kraljevska banska uprava se naprosi, da to delo s svoje strani podpira.

5. Izvoli se odsek za narodno vzgojo, ki bo imel nalogo v sporazumu s sekcijским odborom sestaviti načrt za sklicanje izrednega občnega zbora v teku meseca novembra.

6. Sklepi in resolucije izrednega občnega zbora naj se dostavi banskemu upravni v Ljubljani in glavni upravi JPD v Beogradu najkasneje do božiča 1933.

II. Ljubljanska sekcija JPD naj na letošnjem kongresu v Zagrebu stavi sledeče predloge: 1. Glavna uprava JPD naj pozove vse sekcije JPD v državi, da obravnavajo vprašanje nacionalne vzgoje v jugoslovenskem državnem duhu v začetku prihodnjega šolskega leta slično kakor ljubljanska sekcija v svojem področju in svoje referate s predlogi dostavijo centralni upravi do božiča. 2. Glavna uprava naj na osnovi zbranega materiala vseh sekcij izdela enoten načrt in skliče o Veliki noči leta 1934. izredni kongres JPD, ki bo obravnaval vzgojni problem naše srednje šole v celem kompleksu za vso državo. 3. Izda naj se knjiga, ki bo obsegala razen sklepov tega kongresa tudi vse potrebni material, da se narodna vzgoja v naših srednjih šolah v vsej državi postavi na iste temelje in izvršuje na vseh zavodih po istih načelih in istih metodah na podlagi natančno določenega programa.

NADELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

Naša gospodarska organizacija

—g Dostavek o Učit. samopomoči K poročilo o občnem zboru US v 39. številki Učit. tovariša pojasnjem v računskem zaključku za l. 1932. postavko »upravni stroški«.

Porto, znamke, poštne tiskov. Din	8.663
Položnice, poštnohраниl. pristoj.	10.161,83
Kuverte, tiskovine, pisarniške potrebščine	7.156,10
Snaženje pisarne	870
Kurjava in luč	813,80
Najemnina (letna) za pisarno	1.200
Nagrade za upravne posle	21.600
Sestava kartoteke in preureditev knjigovodstva	1.700
Takse	240
Kolekci	50
Časopisi, vredn. prevzetih tisk.	175,50
Nedvigljena dividenda	15
Razni stroški — prehodni zneski	546
Popravilo	23

Skupaj Din 53.214,23

Toliko v pojasnilo članom US in kot odgovor piscu iz Ljubljane, ki me je na odprti dopisnici na prostaški način nahrnil. Računski zaključek z vsemi prilogami je bil v zadružni pisarni skoro 1 mesec dni vsem članom na vpogled, g. Anonimni ga ni prišel pogledat. Na občnem zboru sem zgoraj priobčene podatke prečital od prvega do zadnjega, ugovarjal ni nihče. Računski zaključek je bil soglasno sprejet od vseh navzočih združnikov, G. Anonimni! Kadar se boste upali stopiti izza plota, pa pridite sem v pisarno, razčlenil Vam bom še podrobneje gornje postavke.

Ivan Kocijančič,
t. č. načelnik US.

Tiha dobrotnica našega UPZ

† Tov. Roza Janda - Galle.

Pred dnevi je tov. ravnatelj Ferdo Juvanec izročil tajniku J. U. U. tov. Kobalu presenetljiv dar: 2 tisočaka in spoštljivo pripomnil: »To daruje našemu UPZ njegova bivša častilka in tiha dobrotnica, blagopokojna tov. Roza Janda - Galletova...»

Pokojnica je preminula sredi letošnjega maja in smo jo pokopali pri Sv. Križu na ljubljanskem polju dne 18. t. m. Vrlo učiteljico je spremila na njeni poslednji poti dolga vrsta pogrebcev, med katerimi so bili častno zastopani njeni stanovski tovariši. Člani UPZ iz Ljubljane in okolice pa so ji zapeli pred hišo žalosti: »Vigred«, pri kapelici pa »Blagor mu!«

Odbor UPZ ji je položil tudi na krsto lep šopek prvega letošnjega cvetja z besedilom: »Blagi tovarišici in podpornici — UPZ, — Deputacija zbora: predsednica tov. Pepca Miheličeva, tajnica tov. Mina Selanova v ime naše sekcije JUU pa še glavni tajnik tov. Kobal so izrazili sožalje njenemu, od tuge skrušenemu soprogu, rudarskemu svetniku g. Francu Jandi in njeni sestri Mariji, tudi naši stanovski tovarišici, sedaj v pokoju.

Roza Galle se je rodila v Ljubljani pred 77 leti, koder je tudi pohajala učiteljišče. Bila je izvrstna pevka in je pela tudi v znamenju Juvančevem učiteljskem pevskem zboru. Z vso ljubeznijo pa ji je prirastel k srcu naš UPZ. Lani mu je poklonila za novo leto tisočak. Prav toliko tudi njena sestra tov. Marija.

Mladinska matica

—mm. Ljubljanske šole dobijo knjige Mladinske matice najkasneje 13. junija. Da ne bo nepotrebnih zmešnjav zadnje dni, bi bilo želeli, da dobi uprava naročila čim prej. — Tudi srednje šole bodo dobile knjige po možnosti še pred zaključkom šolskega leta. Za vse ostale šole pa se bodo začele razpošiljati knjige takoj po 15. juniju.

LETOŠNJE KNJIGE MLADINSKE MATICE:

1. Kresnice VI.
2. Deržaj - Černejeva: Za veselo in žalostne čase.
3. Kmetova: Lovci na mikrobe.
4. Magajna: Brkonja Čeljustnik.

Vse 4 knjige so bogato ilustrirane. Deržajeva slikanica izide v 4 barvnem tisku. »Brkonja Čeljustnik« pa z 18 celostranskimi ilustracijami Božidara Jakca, ki so zares nekaj posebnega.

Letošnji celotni letnik je napravil precej ugoden utis. Pester je in bogato ilustriran. Pri listu je sodelovalo nad 50 pisateljev in pesnikov in 20 ilustratorjev. V prihodnjih številkah »Učit. tovariša« prinesemo nekaj sodb naših pisateljev in slikarjev o našem listu. Dobro bi bilo, da bi se oglašili tudi nekateri naši tovariši in povedali svoje mnenja o listu. Zanimiva bi bila tudi sodba otrok.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—z Zganite se! Ali ste že poslali prijave, ki ste jih vsi gospodarski delavci prejeli pred dobrim mesecem v izpolnitev. Zakaj jih ne pošljete? Prosimo, da to čim prej storite, ker čakamo na Vas.

Šolski radio

—r. XXXII. teden. V torek dne 6. junija bo predaval g. Viktor Pirnat: »Potovanje po Jugoslaviji« po sledečem razporedu: 1. Splošen pregled. 2. Relief Jugoslavije. 3. Podnebje. 4. Rastlinstvo in živalstvo. 5. Prebivalstvo. 6. Narodno gospodarske razmere. Pripravite zemljevide Evrope, Balkanskega polotoka in Jugoslavije! V petek dne 9. junija bodo izvajale učenke II. razreda višje narodne šole z Jesenic: »Živina odhaja v planine«.

Ekskurzijski odsek

—c Vseslovenski kongres za proučevanje otroka v Brnu. Češkoslovaški pedagogi so takoj po vojni ustanovili društvo za proučevanje otroka. V njem so vključeni ne samo vodilni znanstveniki vseh treh češkoslovaških univerz v Pragi, Brnu in v Bratislavi, temveč tudi mladilnoljubi iz najrazličnejših področij. V čast našim tovarišem iz CSR naj povemo, da sodelujejo na tem polju tudi oni: osnovno šolski učitelji. Mladinoslovci (pedagogi) iz naše severne republike se zbirajo na kongresih vsako tretje leto, letošnji kongres pa ima namen zbrati predloge iz vseh slovenskih držav, svojo navzočnost pa so že prijavile tudi največje znanstvene osebnosti vsega kulturnega sveta.

Za brniski kongres, ki se bo vršil ob koncu oktobra (od 29. do 31.) se zanimajo tudi naši stanovski tovariši. Vodstvo izletnikov iz naše kraljevine je porazdeljeno v 3 centre, zastopnik za slovenski del je univ. profesor g. dr. Karel Ozvald, ki stoji s kongresnim

Blagi dobrotnici našega UPZ ohranimo časten spomin.

— nč —

MARJAN TRATAR:

In zopet so peli

Ni še minulo dolgo, ko sem v tem listu napisal tistih par skromnih vrstic njim, ki so se pred kratkim vrnili v domovino ovenčani slave in priznanja, ko sem jim želel največ uspehov v trdnem upanju in svest si zmage. Da, vrnili so se domov in zopet se začela zanje stara pesem, ki je vtelašena v njihovi mogočni himni: Mi smo pa od tam doma...

Ne, naši Slavčki so prinesli s seboj sončka, prinesli s seboj bratske ljubezni, ki jo večkrat doma mnogi nimajo, ne čutijo... Mnogi so ustvarili mnoge vezi, trajne — bratske so se stvorile — geslo »Zvestoba za zvestobo« je izvršena med najmlajšimi državljani obeh bratskih držav: Severa in Juga. Mladim pionirjem in njegovemu vrlemu vodji mora biti hvaležna ne samo mladina in učiteljstvo, več — hvaležna jim mora biti Jugoslavija in to vem, bo tudi pokazala!

Kaj naj bi jim povedal, kaj napisal — preskromne so zopet te vrstice, saj so povedali drugi več — tujina, bratje na Severu, Dunaj vam je dal priznanje — odprta vam je pot v svet.

Gotovo nismo bili edini v šoli, v razredu, ko smo zasledovali, potovali v duhu z vami, čitali o vaših uspehih in se radovali...

Komaj sem čakal onega večera, ko je ljubljanski g. spiker sporočil, da Bratislava oddaja koncert naših Slavčkov. Zavrtel sem

odborom v stalnih stikih. Gospod profesor, ki se je naslonil glede aranžmaja izleta na naš Ekskurzijski odsek JUU, je odšel po službenem poslu na Sušak kot ministrski odposlanec. Tem potom sporoča, da bo stalo potovanje in nastanitev v Brnu okrog 2000 Din, točneje podatke pa bo objavil po končanem referatu predsednika kongresa našega rojaka dr. Mihajla Rostoharja, univerzitetnega profesorja v Brnu.

Vsi, ki se žele udeležiti zanimivega kongresa in ki jih vleče na ogled šolstva v CSR naj pošljejo prijave na Ekskurzijski odsek JUU — v roke predsedniku tov. Jožetu Zupančiču v Litiho.

Stanovska organizacija JUU Iz društev:

VABILA:

= JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG zboruje dne 10. junija 1933. ob 10. uri v Framu.

Dnevni red:

1. Došli dopisi.
2. Poročilo o predsedniškem zboru dne 13. maja 1933. v Ljubljani.
3. Učiteljska samopomoč.
4. Volitev delegatov za ban. in drž. skupščino.
5. Razprava o pravilih JUU in proračunu sekcije za leto 1933/34.
6. Predlogi za banovinsko skupščino.
7. Slučajnosti.

Tov. Podgornik bo pobiral članarino za Slov. šol. matico.

Odbor.

= JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V CELJU zboruje v soboto 10. junija ob 9. uri v mestni šoli v Celju.

Na dnevnem redu je predavanje, poročilo o seji predsednikov, o obč. zboru Samopomoči, o obč. zboru Ped. centrale, o gospodar. poslovalnici, nadalje so volitev delegatov za banov. in glavno skupščino itd.

Odbor.

= JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto 10. junija ob 8. uri v Novem mestu. Na dnevnem redu je med drugim predavanje sreskega kmet. ref. g. Vriska: »Vpliv kmetijskega pouka v narodnih šolah s pedagoškega in praktičnega stališča« in volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino.

Po končanem zborovanju izlet na Trško goro. Pridite vsi!

Odbor.

= SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE zboruje v soboto dne 10. junija t. l. točno ob 9. uri v deški osnovni šoli v Ribnici s sledečim dnevnim redom:

1. Predsednikovo poročilo in dopisi.
2. I. Lavrenčič predava o moderni šolski telovadbi s praktičnim nastopom.
3. Navodila za razstavo šol. vrtov.
4. Predlogi za banovinsko in glavno skupščino.
5. Slučajnosti.

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJGRADec bo zborovalo v soboto, dne 10. junija ob 9. uri v osnovni šoli v Podgorju. Poleg običajnih točk sta na dnevnem redu praktični nastop šolskega upravitelja tov. Ivana Kluglerja in poročilo predsednika o seji upravnega odbora in zbora predsednikov sres. učit. društev v Ljubljani dne 13. maja. — Odhod iz Slovenjgradca točno ob 9. uri. Prijave za kosilo naj se pošljejo šolskemu upravitelju v Slovenjgradcu najkasneje do 8. junija. — V primeru slabega vremena se vrši zborovanje ob istem času v osnov. šoli v Slovenjgradcu.

Leopold Kopač, preds. Rajko Iglar, tajnik.

gumb in zadoneli so po sobi oni srebrni zvonki glasovi v naši besedi — tam daleč na Severu, in potem ono urneburno vzklikanje bratom »Jihoslovanome«. Da, prevzelo me je in moje oči so že gledale one blede obrazke, kakó so žareli, sijali — sreče...

In ko sem poročal drugo jutro deci v šoli, da bi jih videli i ti obrazki, i te oči so sijale v oni veliki sreči — združili so se z drugimi tisoči naše mladeži z njimi in jim dajali poguma, volje, da niso omagali na poti Slave in borbe...

Poslednja postaja: Dunaj! ... že so me jeli izpraševati, kdaj se vrnejo in da li bodo peli v radiu — tudi doma... Potolažil sem jih...

Časopisje že pozdravlja Slavčke doma! Mamice s solzami v očeh objemljejo svoje ljubljenske, a črna, trda dlan očetova se sprime v najboljši pozdrav... Trboveljski revirji so sprejeli zopet svoje nazaj — a za hip so se zasvetili — Bog dal, da bi sijalo večno jim sonce, njim, ki so nam dali takih — otrok!

Ljubljana se je zganila in se jim dostojno zahvalila. Koncert v Unionu je zopet dosegel višek. Zopet sem sedel pri svojem radiu in sprejemal, se veselil, užival in sanjal o teh nebeskih srebrnih grih naših Slavčkov. — In drugega dne se je zahvalila še slovenska mladina prisrčno, toplo, bratsko. — Kaj sedaj? Kam?

Kakor v filmu se mi zdi še danes vse to, kot v pravljici — nedosežno, a — resnično, naše!

Slavčki, vi pa prepevajte in gradite naprej most bratstva in prijateljstva z našo pesmijo vse do tja, kamor je odprta Vaša pot! Srečno na pot!

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvarijo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

= JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ KRsko zboruje v četrtek 8. junija 1933. v Boštanju pri Sevnici. Pričetek točno ob 9 1/2 uri v šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Smernice za povzdigo kmetijstva, po da sres. kmet. ref. g. G. Ambrož.
3. O prirodni telovadbi, predava tov. Fr. Lunaček.
4. Volitev delegatov a) za banovinsko, b) za državno skupščino.
5. Predlogi za banovinsko skupščino.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vse članice in članke

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V SMARJU PRI JELSAH bo zborovalo dne 10. junija ob 10. uri v Rogaški Slatini. Razen običajnih točk je na dnevnem redu poročilo o situaciji, volitev delegacije za banovinsko in državno skupščino ter referat tov. Verka »Nadaljnje smernice za sodelovanje s sreskimi kmetijskimi referenti.«

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V LAŠKEM bo zborovalo v Rimskih toplicah v sredo 14. junija 1933. ob 8. uri zjutraj s sledečim dnevnim redom:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Poročilo predsednika.
4. Letno poročilo tajnika.
5. Letno poročilo blagajnika.
6. Predlogi za banovinsko in glavno skupščino JUU.
7. Slučajnosti.

Odbor.

= JUU UČITELJSKO DRUŠTVO V SLOV. BISTRICI zboruje v četrtek, dne 8. junija v Studenicih ob 11. uri dopoldne. Ker je to naše letošnje zadnje zborovanje in radi važnega dnevnega reda, koji je bil določen na zadnjem zborovanju, se pričakuje polnoštevilna udeležba.

Odbor.

= JUU DOLNJELENDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v Črensovcih, dne 10. junija ob pol 10. uri dopoldne. Obravnavale se bodo tekoče zadeve. Predaval bo tov. Peternel. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Turist, po gorah se ti toži,
da te planinski zrak osveži,
poprej pa dobro se založi
in dušo v »Daj-Damu« priveži!

POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU* je zborovalo v Kočevju dne 11. februarja t. l. ob navzočnosti 62 tovarišev in tovarišic, kar znaša 47,3%.

Tov. predsednik je pozdravil zbrano članstvo, imenoma tovariše in tovarišice, ki so kljub slabemu vremenu prihiteli 20 in še več km peš na zborovanje ter s tem dokumentirali svojo stanovsko zavednost. Obžaloval je neopravičen in nepremišljen izstop dveh tovarišev ravno v času, ko društvo in sekcija najbolj potrebujeta krepke moralne opore.

Prečitali in obravnavali so se dopisi s posebno pozornostjo dopis o zaščiti članstva in tozadevni pravilnik, kar daje priložnost pritožbe zoper razne nepravilnosti.

K razpravi o začasnem učnem načrtu za višje narodne šole so referenti za posamezne predmete podali v kratkih obrisih svoje pripombe in izpreminjevalne predloge, ki so jih imeli v predpisanem roku predložiti višji oblasti.

Nato je sledilo Predavanje g. profesorja Ivana Rudolfa o temi »Učitelj, najvažnejša komponenta narodove vzgoje«. Gospod pre-

* Objava poročila je zakasnela, ker je bilo poročilo priloženo zaščitnemu primeru kočevskega učiteljskega društva, provzročene zaradi grdih in neosnovanih denunciacij. — Prip. sekcije.